

ENKELE BRIEVEN VAN LEEN CAPELLE

Uit kopieën door hemzelf geschreven

aan vrienden en vriendinnen

eerder uitgegeven door M. Saarloos
te IJsselmonde,
de 4^e onveranderde uitgave

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

OMDAT ik van enkele briefjes een kopie heb, zou ik die ook nog als een nalezing hier voor u, lieve betrekkingen en vrienden, laten volgen.

Aan een vriend

Maassluis, juni 1887

Geliefde vriend,

Volgens afspraak zend ik u het boekje, de verklaring van het vragenboek van Hellenbroek, in de hoop dat u deze samen in gezondheid mag ontvangen. En mocht het wezen dat de alleen Machtige uw ziekelijke dochter door Zijn machtige hand nog op mocht richten tot uw blijdschap in uw hoge jaren, maar bovenal, hoe Zijn weg en bepaling ook zijn mocht, haar arme ziel nog mocht bestralen met Zijn hemels en Goddelijke licht, en Hij geve u genade om verenigd te worden in Zijn weg en doen. Toen ik van u ben vertrokken, ben ik te Slikkerveer van de boot gegaan en bij C. Dubbelman geweest. Na het schrijven ging het achteruit, anders was er in zijn toestand voor de eeuwigheid nog geen verandering. Te moeten sterven en niet te kunnen sterven. O, wij kunnen zo spreken over de dood, nietwaar, doch als het op sterven aankomt dan is het de laatste vijand. En ziende of niet ziende, kennende of niet kennende, als het op sterven aankomt, dan wordt het in ons openbaar dat wij vijanden Gods zijn en vijanden om uit loutere genade zalig te worden. Och, mocht de Heere hem te sterk worden en hem nog geven te sterven eer de dood komt.

Nu geliefde vrienden, ik wens u allen het nodige. Och, mocht de Heere u recht ontdekken en bekeren, u beletten en bezetten, bewaren en bewaken voor de godsdienst van onze dagen. Maar ach, Hij verwaardige u als een arm, diep gevallen he! en vloekwaardig schepsel bij aan- en voortgang, Jezus te leren kennen als de Weg, de Waarheid en het Leven. Hij geve u niet te rusten met een openstaande schuld bij God. Och, ik hoop dat de Heere u beware. Denk toch aan hetgeen ik u gezegd heb, dat wij zo ongelukkig zijn door de zonde, dat wij ons zeker zullen bedriegen als dat hoge, aanbiddelijke Wezen niet tussenbeide komt.

O, ik hoop, mijn vriend, dat u het maar niet te licht zult wagen met het een en het ander, want och, door ondervinding heb ik er een weinigje van leren kennen. Als God het niet had voorzien, zeker had ik mij bedrogen om rust en grond te zoeken buiten Jezus. En dat niet met opzet, nee, in mijn blindheid. Ik dacht het goed te menen, maar dan werd de wond van mijn zonde weer zo gevoelig dat mijn arme schuldige ziel het met niet minder kon doen als dat mijn ziel door dat dierbare, alles wassende, alles reinigende bloed van de Heere Jezus gereinigd moest worden, anders zou ik voor God niet bestaan. O, de Heere geve u, hoop ik, een recht schuldgevoel en schuldbesef, en Hij verwaardige u dan als de Fontein aan u ontdekt is, veel tot die Bloedfontein te mogen kruipen, want zonder bloedstorting is er geen vergeving. Dan zal Jezus u dierbaar en onmisbaar zijn. Dan is het geen praten over Jezus, maar dan is de arme ziel verlegen om Hem, omdat er geen ander middel, geen andere raad om geholpen te worden onder de hemel is.

O, krijgen wij Hem zo te kennen, dan wordt bij die kennis van Hem, de ziel hoe langer hoe verlegener, want zij kan dit voor de rechte kennis niet houden en dat is haar geluk. Zij zegt zo menigwerf: *'O Jezus, mocht ik U eens kennen.'* En waar vloeit dit uit voort? Omdat bij dat alles er nog heel wat aan hapert: dat de ziel niet gered is, dat de schuld openstaat, ja, gaandeweg groter wordt, en dat zij Hem als haar Borg en Middelaar moet kennen om met God verzoend te worden.

En och, dan gebeurt het wel naar onze mening als wij er zo kort bij zijn, uit de noodzakelijkheid en de liefde waarvan wij menen dat die in onze ziel brandend is, dat wij spoedig in ondertrouw zullen zijn en het huwelijk spoedig gesloten zal zijn. Maar dat valt meestal wel anders uit, tenminste zo is het bij mij gegaan, als ik dacht: *'Nu zal het gebeuren.'* O, als mijn ziel zo tot de Heere uitging en ik Hem zo nodig had en mocht roepen: *'O lieve Jezus, kom nu toch, ik kan U niet langer missen'*, dan heb ik van achteren geleerd dat er nog heel wat tussenbeide lag. Maar als ik zo zwart, zo vuil, zo melaats werd, en als ik voorwaarts ging niets van Hem zag en achterwaarts niets van Hem bemerkte, en mijn zonden zo hoog begonnen te klimmen, zodat mijn gebed en smeking mij tot zonde werden, doordat ze in mijn boezem wederkeerden, de hemel als koper en de aarde als ijzer werd en ik niet anders kon opmaken als kwijt.

Zie, toen werd het 's Heeren eigen tijd en toen werd ik voor God gedagvaard met al mijn beleden, betreurde en gedane zonden. Toen kon ik aan Jezus niet denken of Hem benodigen en toen werd het gericht in mijn consciëntie gespannen: tegen alle geboden Gods zwaarlijk gezondigd. Alles veroordeelde mij, God en mijn consciëntie. O, wat was het mij bang. Ik zou met Ezra het haar mijns hoofds uitgetrokken en mijn klederen gescheurd hebben van weedom des harten, en zo schuldig staande de dood, de eeuwige dood verdiend hebbende en niet anders wachtende. O, in die toestand daar komt met zulke indrukken niet alleen dit kwaad dat roept om straf, maar in zonde ontvangen en geboren, en zo in het paradijs ingeleid. God recht en ik schuldig. O, daar hield alles op en ik kreeg God in Zijn recht toe te vallen en had Zich toen Jezus niet geopenbaard en was tussenbeide gekomen, ik was onmiddellijk de tijdelijke en de eeuwige dood gestorven, want niemand kan God zien en leven. Maar daar trad die lieve Borg tussenbeide, en dat heilige en rechtvaardige Wezen leidde voor mij Zijn ganse toorn af, mijn zonde achter zich heen werpende.

Ziedaar, mijn vriend, een klein briefje, mag het voor uw ziel door 's Heeren diep verbeurde goedheid nog profijtelijk zijn.

Na groeten, uw onwaardige vriend,

L. Capelle

Aan Jan Muit en vrouw

Maassluis

Zeer hartelijk geliefde vrienden,

Wij hebben uw briefje mogen ontvangen, waar wij mee verblijd waren. Ook dat ik aangaande u iets mocht vernemen en dat de lichamelijke gesteldheid van uw geliefde vrouw deze laatste tijd niet zo gunstig was en nu door 's Heeren goedheid weer wat beter is. ja, mijn geliefde vrienden, we zullen de gevolgen van de zonde wel in meerdere of mindere mate moeten blijven ondervinden, en och, was het alleen naar buiten. Maar o, zolang wij in deze aardse tabernakel zijn, dragen wij nog zo'n ongedode, onverloochende natuur om, ja, zoveel van de kwellende macht der zonde en dat wel van onze hoofd- of koningszonden, dat wij gruwen moeten van onszelf, hoewel bij ogenblikken eronder zuchtende.

O, dat we niet in de hel liggen, dat is een wonder als we in en op onszelf zien. Maar is het nu ook niet een onbegrijpelijk, ondoorgrondelijk wonder, mijn geliefde vrienden, dat het dat aanbiddelijke Wezen belijfd en behaagd heeft om van eeuwigheid zulke gedachten des vredes te openbaren en te verklaren en dat in en aan zondig stof. ja, Zijn dierbare Zoon af te staan, Die het zo vrijwillig op Zich genomen heeft om alle geschonden deugden te herstellen, door gehoorzaamheid en lijden te betalen voor de arme zondaar tot de laatste penning toe, en dat verworven heil door die lieve Goddelijke

Geest in die door Jehovah verordineerde weg en middel aan onze arme schuldige ziel toe te passen. O, de eeuwigheid zal niet te lang zijn om dat te bewonderen. ja, dat die lieve Vader zo voldaan en bevredigd is dat Hij tot een monstrueus zondaar, een albederver die uit en van zichzelf nooit iets gedaan heeft dan kwaad en niets anders doen kan, komt te getuigen om Zichzelf en Zijns lieven Zoons wil door Zijn lieve Geest: *'Zie, gij zijt schoon, Mijn vriendin, zie, gij zijt schoon.'* O, onbegrijpelijk wonder ja, wat meer is, Hij komt te zweren; Die bij niemand te zweren had Die zwoer bij Zichzelf, en dat uit kracht van Zijn eeuwige trouw aan een helwaardig stof.

O mijn lieve vrienden, is het niet - voorzover wij daar deel aan mogen hebben - om bij de minste indrukken te smelten als was? Want och, was het dat niet, hartelijk geliefde vrienden? Het was immers kwijt, maar nu blijft er onder alles een hoop op het eeuwige leven over, dat geen losse, geen ingebeelde, geen aangenomen, maar een gegeven hoop is op de Drie-enige Jehovah. En wel moet ik gedurig met de aanklacht van mijzelf komen, en in mijn gebrek vol verzuchting: *O lieve Vader, zie mij niet aan in mijzelf, maar in Uw lieve Zoon, Die alles verworven heeft wat ik tot het leven en de zaligheid nodig heb.*

Ziedaar nog een lettertje van mij in dit jammerdal. Het is wel vol gebrek, maar mocht het wezen dat die lieve Geest om des dierbaren Borgs wil nog een overeenstemming door ondervinding erin geven mocht tot verheerlijking van Zijn grote Naam. En mocht het zijn, mijn geliefde vriendin en zuster in de Heere, dat de Heere Jehovah u nog weer van uw ziekbed beliefd op te richten als het in Zijn lieve raad bestaan kon, daar Jakob zo dun wordt en de geest van goddeloosheid zo ver doorbreekt en dat onder het deksel van godsdienst.

Zo las ik deze week in een stembiljet van onze plaats, ondertekend door de predikanten en schoolmeesters:

'Wie gij zijt leden der Roomse Kerk, misschien wordt u voorgehouden dat gij op Van Berkel moet stemmen, maar weet gij dan niet dat uw heilige vader Leo XIII zelf de democratische mening voorstaat, en gij dus in zijn geest zoudt handelen met de voorstander van die richting, Van der Velde, te stemmen? Weet gij dan niet, dat dr. Schaepman, die trouwe zoon. van uw kerk, met ons in dezen voor het volk achter de kiezers optrekt? Rooms en die voor recht en gerechtigheid ijvert, kiest dan de zijde van de Paus en dr. Schaepman, en stemt met ons op mr. H.A. van der Velde.'

O mijn geliefde vrienden, wat zal het einde zijn van ons zinkend land en volk? Nu, de Heere gelieve het voor ons en zijn arm overblijfsel nog dienstbaar te maken om nauwer aan Hem verbonden te worden.

De hartelijke groeten van de mijnen en van mij, uw onwaardige vriend en broeder in de Heere.

L. Capelle

Aan Jan van Vliet

Maassluis, februari 1895

Zeer waarde vriend,

Daar het de Heere belieft en behaagt in onze donkere dagen Zijn beste huisraad thuis te halen en zo het arme overblijfsel zeer gering wordt en de meeste van onze lieve vrienden naar 's Heeren bepaalde raad met 70 of 80 jaar aan het einde van hun dagen

zijn en wij erbij ingesloten, zo zou ik u, hoewel onbekwaam en onwaardig in mijzelf, nog een klein lettertje schrijven. O, dat de Heere mij, onwaardige, daar nog toe verwaardigt.

Maar waarde vriend, als ik u van mijzelf iets schrijf, dan wil ik u wel bekennen dat ik geen roem heb, maar wel moet klagen vanwege mijn inklevende bederf dat zich bij de gedurigheid openbaart.

Mijn vriend, ik kan het zo niet zeggen, de mens ligt van nature dood in de zonden en misdaden. Want ik heb het in mijn dodelijke onbekeerde staat nooit ontdekt, moet ik zeggen, wat ik nu uit kracht van mijn inklevende bederf bij ogenblikken gewaar wordt. Och, de Heere zegt in Zijn Woord: *'En gij zult een walging van uzelfven hebben.'* Dat heeft zijn begin genomen, waar de Heere begonnen is mij aan de bron te ontdekken. En de apostel zegt: 'Mij, de grootste der zondaren.' O, hoe lang hebben wij dat ook door de ontdekking en bekendmaking met onszelf, ook van onszelf met de apostel moeten zeggen? Maar o, de wortel was in mij zo ontdekt en daar horen wij die hoogbegenadigde man ook bij zoveel genade uitroepen: Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?' Waar hij door genade van zijn onbegrijpelijke Verbonds Jehovah op laat volgen: *'Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere.'*

O mijn waarde vriend, voorzover wij, arme, diep onwaardige, begiftigd zijn met een stipje van die kennis, uit diezelfde eeuwige Oorsprong en een hoop hebben gekregen op God en het eeuwige leven, en dat louter en alleen door de volle, algenoegzame, ondoorgrondelijke, onbegrijpelijke, alles aanbrengeende gerechtigheid van die dierbare Borg en Middelaar, onze Heere Jezus Christus. En was het dat niet alleen, dan was het kwijt, en daarom komt dat aanbiddelijke, Drie-enige Wezen alleen alle lof, aanbidding en dankzegging ervan toe. O, wat zal het een gemakkelijk werk zijn om de kroon aan Zijn eeuwig gezegende voeten neer te leggen.

Onze geliefde vriend en broeder J. Poot is ook in vrede van zijn post afgelost. Zijn ziel is bij zijn Heere en zijn stof rust in vrede in het graf, waar ik een medegetuige van heb mogen zijn, maar ook dat zijn ziel Boven is. Wij behoeven geen ander getuigenis te geven dan waartoe hij verwaardigd is in zijn leven en sterven. Nochtans heeft het de eeuwige Goedheid beliefd dat ik, diep onwaardige, na zijn heengaan in een lieve gemeenschap met hem ben geweest.

Ik raakte eens in overdenking van hetgeen wij samen in de vereniging van 's Heeren wegen en handelingen waren verwaardigd geworden te spreken. En daarop van wat hij nu afgelegd had en wat hij nu aangedaan had. En daarop werd ik de eeuwigheid ingeleid, hoe hij nu de kroon had neergelegd aan de voeten van dat Lam Gods en nu dat eeuwige Halleluja had aangevangen. O, ik kreeg hem zo in het geloof te zien als bekleed met die witte klederen van alle heil en met de palmtakken van overwinning door het bloed des Lams, met alle heiligen en engelen. En zo raakte ik dat weer een ogenblik kwijt.

En daar werd ik erbij bepaald hoe ik dat nu nog miste, doordat ik nog uitwoonde van de Heere, en o, mijn vriend, wat kreeg ik een wenende ziel bij dat gemis. En daar werd ik er weer uit opgehaald en raakte zo in de gemeenschap met onze triomferende broeder, hoewel ik in de strijdende Kerk was, en het was of hij tegen mij en alle Sionsburgers sprak, die hier nog in dit jammerdal zijn:

'Godvruchte schaar, houd moed.'

En zo raakte ik hem in de bijzondere gemeenschap kwijt, doch er was in mijn ziel nog een nasmaak.

Mijn zielsvijand zocht mij wijs te maken dat het een gezang was. Ik zei: 'Dat kan wel, maar dan zal het wel van Van Lodensteijn zijn.' Doch hij is een leugenaar van den beginne. Het is Psalm 27 het laatste vers. Ziedaar, dit is ook omdat de Heere de getrouwe, onveranderlijke Jehovah is, Die Zijn kracht toch in zwakheid volbrengt. Zijt sterk en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op de Heere.

Wil het gebrekkige overzien. Groet L. van der Paauw, waar het briefje ook voor is, en al de vrienden die u mocht ontmoeten, en zijt hartelijk van mij gegroet, uw onwaardige vriend en broeder,
L. Capelle

Aan J. Muijt

Maassluis, juni 1895

Zeer waarde en geliefde vrienden,

Daar ik uit uw briefje heb vernomen, dat uw geliefde vrouw en zuster in de Heere naar het lichaam weer opsterkende was, daar was ik blijde mee, en ik hoop dat u deze samen in gezondheid mag ontvangen door 's Heeren goedheid. Hoewel, de Heere, de aanbiddelijke Drie-enige Jehovah is altijd goed, uit kracht van Zijn eeuwige trouw voor Zijn van voor de grondlegging der wereld uitverkoren geslachten, die zo duur gekocht en gerantsoeneerd zijn door zo'n Gode-waardige bloedprijs van die eeuwig gezegende Middelaar Jezus. En dat voor zulke alles verloren hebbende schepsels, die uit en van zichzelf nooit naar God gezocht of gevraagd zouden hebben en uit kracht van de diep bedorven natuur dat uit en van zichzelf nog niet doen.

Dat wij God niet goed kunnen noemen, wanneer kruis en beproevingen aanwezig zijn, ligt toch aan ons, nietwaar, omdat wij altijd nog zoveel van onze ongedode natuur omdragen. Maar nu zal dat ook uit kracht van 's Heeren onbegrijpelijke goedheid nog medewerken ten goede, omdat we naar dat eeuwig onveranderlijke voornemen geroepen zijn en zolang wij door het vlees overheerst worden, moeten wij wel de dadelijke vrucht missen, maar Gods lieve, trouwe goedheid verandert niet. Nu moet uit kracht daarvan alles medewerken ten goede tot dat ene gezegende einde, om met de kennis begiftigd te worden en in die kennis op te wassen: wie en wat we zijn en blijven in onszelf, en Wie en Wat de aanbiddelijke Drie-enige Jehovah is en uit kracht van Zijn eeuwige verbondstrouw in Christus voor Zijn van eeuwigheid uitverkoren volk blijven zal. O, wat een onbegrijpelijk wonder. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen.

Mijn geliefde vrienden, wat de Aanbiddelijke aan mij, Zijn stof, voor kort nog weer zo wonderlijk heeft believe te vermenigvuldigen is u bekend. Maar o, wat een wonder van Zijn neerbukkende trouwe goedheid, om mij, arme onwaardige, die zo aan het stof kleef, door Zijn stoffelijke weldaden nog tot Hem als door koorden en banden op te trekken. En mij alzo, arm, diep onwaardig stof, uit en door de weldaden, in en om de verdienste van mijn dierbare Middelaar, waarin en waardoor God voldaan en bevredigd is, Zichzelf als een verzoend God en bevredigd Vader heeft believe te openbaren; en ik in dezen nog verwaardigd word om door Hem met de weldaden tot Hem te worden opengeleid, en ze zo in Zijn lieve Vaderlijke gunst en uit Zijn toegenegenheid en trouw heb mogen ontvangen en zo te voorzien in zulk een weg, waarin geen doorzien was.

O mijn lieve vrienden, hier nog wel uitwonende en alles ten dele, hoewel volkomen volmaakt in Hem Die ons Hoofd is. Hij toch heeft voor de ganse Kerk volkomen aangebracht, wat wij in Adam hebben verloren. Door dat aanbiddelijke verlossingswerk is Gods toorn gestild, de gerechtigheid voldaan en zo is de liefde, vrede en gemeenschap tot ons, stof, wedergekeerd en tot volkomenheid, tot Hem en door Hem en in en tot ons, voor zover het die lieve Geest naar Zijn soeverein welbehagen belieft toe te passen. O, wat een verborgenheid toch, die mede die dierbare Jezus kwam te getuigen: *'Ik zeg niet dat Ik u liefheb, maar de Vader Zelf heeft u lief.'* O mijn vrienden, ik werd voor kort er zo bij bepaald dat Gods aanbiddelijke eigenschappen wel onderscheiden, maar niet gescheiden waren, dat er schuld mag worden gevoeld in de eerste zaligmakende overtuiging, uit kracht van Gods heiligheid en rechtvaardigheid.

Zo kwam dat Wezen, uit kracht van Zijn innerlijke barmhartigheid, Zichzelf aan de van God vervreemde zondaar alles te openbaren. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe onbegrijpelijk, ondoorgrondelijk zijn Uw wegen. O neerbukkende, neerbuigende goedheid, om stof uit stof nog met een stipje van die lieve kennis, gunst en gemeenschap te begunstigen, en duizend anderen voorbij te gaan. Dierbare, lieve Middelaar, gedenk mij, alles verlorene in mijzelf, in dezen nog in mijn plaats bij Uw lieve Vader, want och, veie ben ik en wie blijf ik in mijzelf? Lieve vrienden, dat weegt u ook met mij, dat in ons, dat is in ons vlees, geen goed woont.

Zie dan nog een klein briefje uit de betrekking die wij samen uit Hem op Hem hebben gekregen, daar het *waarom wij?* toch in de eeuwigheid wordt opgelost. Och, de tijd nadert met de dag dat wij naar het vlees gescheiden zullen zijn, doch ook om de Drie-enige Jehovah te verheerlijken.

Van de mijnen hartelijk gegroet, ook van mij, uw onwaardige vriend en broeder,
L. Capelle

Aan Jan Muijt

Maassluis, maart 1892

Zeer geliefde vrienden,

De Heere geve dat ge deze samen in gezondheid moogt ontvangen. Nog een klein lettertje aangaande 's Heeren lieve trouw aan mij, ontrouwe in mijzelf, bewezen op en na de dag van uw bezoek bij mij, en uit betrekking en aandrang om u dit nog mee te delen. O, dat des Heeren Naam nog verheerlijkt mocht worden en gij, mijn geliefde vrienden en vriendin, nog wat van 's Heeren trouwe en onveranderlijke goedheid moogt krijgen te zien, tot versterking en opbouw in het allerheiligst geloof.

Ik mocht er toen de vrienden bij mij waren, nog iets van meedelen. 's Morgens zodra ik ontwaakte - het was zeer vroeg - kreeg ik zo'n lieve indruk van 's Heeren goedheid in mijn hart, waarop mij dit versje als uit de mond des Heeren werd toegesproken: 'U zal de Heer', Die eeuwig leeft', enzovoort. Waarna ik mijn hart kreeg open te leggen voor de Heere met deze woorden: o, dat Hij mij, Zijn kind, mocht bedelen met het brood mijns bescheiden deels en betalen wat ik schuldig was. Dat ik van de wereld niets begeerde, maar dat mijn ziel bedeed mocht worden met een kinderlijke vreze, en dat ik in Zijn vreze gaan mocht. Wat kreeg ik gelovig te zien op 's Heeren toezegging in een stille afwachting dat de Heere dat zou betonen, op die dag.

Het was bij de middag, toen ik in mijn gemoed zei: *'Tot hiertoe zwijgt de Heere nog.'* Toen waren de vrienden al zonder dat ik het wist te Maassluis. Ge kunt begrijpen hoe ik gesteld raakte toen zij allen in huis kwamen. Een aangenaam ogenblik in 's Heeren lieve

gunst werd ons om Zijn grote Naams wil geschonken. Bij hun vertrek moest ik onder de indrukken van mijn ledigheid, nietigheid en afhankelijkheid uitroepen: *Wat zal ik, arme onwaardige, de Heere vergelden voor al Zijn trouw en weldadigheid aan mij bewezen?* En daar mijn erkentelijkheid tot de Heere niet kon geraken, werd ik, arm stof, verwaardigd het in de handen van mijn lieve Borg en Middelaar Jezus te leggen, opdat Hij het aan Zijn Vader mocht voorstellen. Daarop werd ik bepaald, mijn geliefde vrienden - o ik, stof uit stof, kan mij niet laag genoeg uitdrukken - bij deze waarheid: *'En Hij Die heiligt, én zij die geheiligd worden, zijn allen uit één.'* Hierbij kreeg ik in de dadelijkheid onder levendige indrukken te beseffen, hoe de Heere mij heeft believen te leiden en Zichzelf aan mij te openbaren, van eeuwigheid. Hoe mijn grond van geloof en hoop lag in die eeuwig gezegende Borg en Middelaar, Die mij als ik lag afgesneden uit het paradijs, heeft opgenomen, en hoe ik mijn grond van hoop in God had. En nu was het mij alsof God dat verbond dat Hij met mij had believen te maken en, o eeuwig onbegrijpelijk wonder, met een eed heeft believen te bevestigen, kwam vernieuwen.

Mijn geliefde vrienden, ik kon het niet genoeg bewonderd krijgen, en dat aan een albedervend schepsel. O mijn geliefde vrienden, gij zult mij door onbegrijpelijke genade verstaan, ik heb nog nooit enig goed gedaan, niet tot roem, o nee; maar eeuwig wonder van mijns Heeren eeuwig goedheid, Die mij heeft believen te ontdekken. O, daarom komt van alle goede gedachten, woorden en werken, de Drie-enige Jehovah alleen de eer toe. Geen nagelschrapsel toch - o, moet ge het niet met mij beamen? - komt er van het arme schepsel in aanmerking. O nee, de Alfa en de Omega, het Begin, Midden en Einde komt alleen alle eer toe. Hij geve mij en u en al Zijn arme volk ons alles te ontnemen, om de Drie-enige God alle eer te geven. Ik moet het zo uitdrukken: *o lieve Vader als de eerste Oorzaak, o lieve Zoon als de verdienende Oorzaak, o lieve Geest als de toepassende Oorzaak, o eeuwig wonder, drie Liefdes in één Liefde.* Ik, stof uit het stof, kan het nooit uitgedrukt krijgen.

Nu lieve vrienden, de Heere geve, hoewel ik mijn groot gebrek ook in het schrijven moet bekennen, dat er door u nog een korreltje van dat goud van Scheba in opgespeurd mag worden tot roem en prijs van Zijn onveranderlijke trouw en eeuwig goedheid.

Nu, de hartelijke groeten aan vriend J. Luit en zijn vrouw, en aan u en al Zijn duurgekocht erfdeel, de kleinen en de meer geoeffenden in de genade, van uw diep onwaardige vriend en broeder in de Heere,
L. Capelle

Aan Teun van Drimmelen

Maassluis, 3 augustus 1895

Geachte vrienden,

Dat u deze brief samen in gezondheid moogt ontvangen. Nu, wat ons aanbelangt, wij zijn door 's Heeren diep verbeurde goedheid ook allen nog gezond. Ik heb een briefje van K. mogen ontvangen, waarin hij mij zijn omstandigheden mededeelde, doch bespeurde uit zijn schrijven dat er ook nog honing aan de roede was geweest. Ja, zo zal die grote Koning het altijd voor Zijn volk wel komen maken, hoewel ik voor mij er niet zo over denk, daar heb ik door genade een weinig ondervinding van. Het is wel waar dat het altijd Gods weg met Zijn volk is om ze door lijden te heiligen en door veel verdrukking te doen ingaan, doch daartoe houdt de Heere naar Zijn vrije, soevereine wil onderscheidene wegen tot ontdekking, tot ontbloting, tot minderwording, opdat zij het

leven uit hun eigen handen zouden komen te verliezen. Deze ontdekking, ontbloting, enzovoort, gaat in de eerste weg gewoonlijk over erf- en dadelijke zonden om ons te laten sterven aan datgene waar we gedurig het leven in zoeken en het denken beter te maken, de Heere te bewegen, het huis van haar hoop op te bouwen bezijden het waarachtige Fundament. Totdat in de weg van zuivere ontdekking de grond van hun verdoemelijke staat zo onpeilbaar diep wordt, dat ze niet meer kunnen staan en alle houvast wordt weggenomen, zodat er niet één weg, niet één werk is, dan die van dat Drie-enige Wezen.

Als een vloek- en helwaardig schepsel wordt hij bewerkt en de eerste Persoon van het Goddelijke Wezen, Die hij als een rechtvaardig Rechter heeft leren kennen, krijgt hij toe te vallen in de vlakke vereniging zonder dat er een punt tussenbeide is, in de uitvoering van Zijn rechtvaardig vonnis en alzo als in een punt dadelijk verloren gaat. Maar daar in datzelfde punt openbaart Zich de Middelaar Gods en der mensen, Die door Zijn verworven recht tussenbeide treedt: *'Vader, Ik wil niet dat deze in het verderf nederdaalt; Ik heb verzoening gevonden'*, of zulke gelijk zijnde teksten uit Zijn Woord. Hier wordt elke mond gestopt, de wet met alle eisen, dreigementen en vloeken, de duivel met al zijn aanklachten, de consciëntie met alle beschuldigingen.

De deugden van dat hoge Wezen van rechtvaardigheid en heiligheid worden door dat verworven recht van gehoorzaamheid, lijden, dood en opstanding van die lieve eeuwig gezegende Middelaar en Borg Jezus volkomen gestild en genoeg gedaan, zodat de Rechter Vader wordt. Door tussenkomst van God de Zoon en de bediening van God de Heilige Geest, wordt het genade-pardon in het wegnemen van alle schuld uitgereikt, hetwelk de arme zondaar door de hand des geloofs krijgt aan te nemen en te omhelzen, en dat pardon is getekend door de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, dat enige Goddelijke Wezen. Wat dat tweebrenghet hebt gij, geliefde vriend, uit de mond van Gods keurlingen gehoord, en hoort daar nog bij ogenblikken van gewagen.

Zo krijgen Gods lieve kinderen hun voeten op de weg te zetten, ja, ik zeg hun voeten op de weg te zetten. Och mijn vriend, had ik, arme ellendige, hier door genade geen weinige ondervinding van, ik zou u zulks niet schrijven, daar het toch voor de wijzen en verstandigen verborgenheden zijn. Wij, arme blinde schepselen, menen dan wel klaar te zijn, maar och, daar neemt het grote werk zijn begin, namelijk de heiligmaking en daar staan we dan weer eens blind voor. Dan komt die lieve Goddelijke Geest, tot dat einde weer nieuwe ingravingen te maken, totdat de grond van onze ziel weer zodanig beploegd is en vat- en ontvangbaar gemaakt, dat wij 'die Alles en Al' ook tot onze heiligmaking krijgen te kennen.

En och, nu denken we alweer klaar te zijn, maar nu komt die lieve Goddelijke Geest weer met een andere les: *Zo ge nu de Heere Jezus Christus hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem*. En zo gaat het al naar 's Heeren wijze bedeling, totdat de ziel de grond uit alle weldaden krijgt te verliezen en de grond van zijn hoop in een onveranderlijke, Drie-enige God krijgt en hij als arm en ellendig daar alleen de grond van zijn hoop in krijgt, enzovoort.

Allen hartelijk gegroet van mij, uw onwaardige vriend,
L. Capelle

Aan G. van Buuren

Maassluis, 5 juli 1895

Geliefde vriend,

Door dezen laat ik u weten dat ik het pakje in goede orde heb mogen ontvangen, waar wij u wel voor bedanken. Maar dat er geen klein lettertje bij was, dat speet mij, temeer daar ik benieuwd was hoe uw vader het maakt, waar ik al weer in een hele tijd niets van heb vernomen en ook was ik benieuwd naar u en de andere vrienden, daar ik hier nooit iets van de een of ander hoor, als ik niet van huis ga of een briefje krijg. Nu, dat is zo; ik kan er soms naar verlangen. Ge zult wellicht zeggen: *Wel Capelle, wat zal ik schrijven?* Wel, of u nog gezond mag zijn en de aanbiddelijke Goedheid het nog liefd en behaagd heeft u voor zoveel ontelbare rampen en ellendigheden, die wij als een rechtvaardige vrucht van de zonde onderworpen zijn, heeft believen te verschonen. En of bij u dit alles zomaar ongekend en ongemerkt voorbijgaat, dat u met mij en alle mensenkinderen zo diep ongelukkig door de zonden geworden bent. Dat wij ogen hebben die niet zien en een hart dat niet opmerkt en daar met alle schepsels van nature niets mee te doen hebben, wat een zeer diep rampzalige toestand is als de Almachtige ons in Zijn eigen getuigenis verklaart dood te liggen in zonden en misdaden en van God en het leven uit God vervreemd. Of dit bij ogenblikken uw kracht voor God uitmaakt, niet in blote belijdenis, doch onder indrukken en gevoelig besef. Of ge daaromtrent in een weg van zelfverbetering en vele goede dingen het gedurig beter zoekt te maken of door ondervinding een stipje krijgt te verstaan van die waarheid: zomin een moorman zijn huid of een luipaard zijn vlekken kan veranderen, wij zomin met al ons doen uit of van onszelf God kunnen behagen; maar daarmede onze schuld nog verzwaren, dat geen zeep des vollers onze arme ziel kan reinigen van onze grote en openstaande schuld.

Krijgt u onder alles, mijn vriend, meer een levendig besef dat het Gods werk is van dood levend te maken? O, wat worden er veel in onze donkere dagen gevonden, die menen dat ze leven omdat ze dingen ondervonden hebben, ook van overtuiging, zonder ooit verlegen te zijn geweest of het van Gods Geest of uit de consciëntie was; die nooit met hun doodsstaat te doen gehad hebben voor God en er nog nooit mee te doen gehad hebben dat er zoveel bekeringen zijn, maar slechts één ware bekering.

Nu, daarom is het dat ik dan zo graag van u en de andere vrienden een briefje ontvangen zou, of ik ook nog verwaardigd word, daaruit op te mogen merken of er nog arbeid mocht wezen, en waar dat over gaat. Want arbeid gaat voor baren en ellende voor verlossing, verloren gaan voor behoudenis. O, mochten wij toch Gods Woord eens gelovig krijgen te beoefenen, waarin God zegt: Komt zoals gij zijt, zo dood, zo onbekeerlijk, zo ongevoelig, zo zondig, zo schuldig en zo verdoemelijk. Over zulke ellendigen heb Ik in de stille eeuwigheid gedachten des vredes genomen, voor dezulken heb Ik Mijn eniggeboren Zoon afgestaan en gegeven om door dat heil, dat alles en alles aangebrachte volkomen rantsoen van lijden en gehoorzaamheid, te herstellen wat de arme zondaar in en met Adam door de zonde moed- en vrijwillig heeft verloren. Om door Mijn en Zijn Heilige Geest de doden levend te maken, de blinden ziende, de melaatsen te reinigen, de geboeiden en gebonden te ontbinden en dat uit vrije en eeuwige ontferming, zonder dat ze een penning behoeven mee te brengen. Nee, dat zou Gods lieve eer gelden: nee, nu kan je wel te goed maar niet te slecht zijn.

Ik wil alleen de ellendigen helpen uit hun ellendigheid. Daarom alle verdrukten, door onweder voortgedrevenen, ongetroosten, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen. En hebt gij uw leven veil gekregen voor Mijn aanbiddelijke deugden, zo zal Ik alles veil hebben om u te leren, te leiden, te besturen en te regeren dat gij uzelf en al het uwe dat door de

zonden bezoedeld en onrein is, krijgt te verliezen en er de dood krijgt op te schrijven. En uw naakte ziel zal Ik bekleden met de klederen des heils en omhangen met de mantel van Mijn gerechtigheid, waarin gij alleen in leven en dood voor Mij kunt bestaan, en gij zult Mij eren.

Ziedaar, mijn vriend, nog een klein briefje. Wil het gebrekvolle overzien en mocht er nog een korreltje in zijn tot het een of ander goed einde, *gef* de Heere alleen de eer. Allen de hartelijke groeten, ook van de mijnen, uw onwaardige vriend,

L. Capelle

Aan Jan Muit te Moordrecht

Maassluis, 8 juni 1896

Zeer geliefde vrienden,

Daar wij elkaar alweer in zo'n geruime tijd niet gezien of gesproken hebben, zo zet ik mij neer om u nog een klein briefje te schrijven onder bewustzijn en gevoel van mijn onbekwaamheid en afhankelijkheid van die aanbiddelijke Jehovah, Die gesproken heeft: *'Zonder Mij kunt gij niets doen.'* O, dat het Hem dan believe mij, arme onwaardige, nog te bekwamen om een weinig te schrijven aangaande zaken waarvan Hij in Zijn Woord gesproken heeft. Dat het voor de wijzen en verstandigen verborgen is hetwelk de Heere aan Zijn kinderen geopenbaard heeft. Ook moest David van die kennis uitroepen: *'De afgrond roept tot den afgrond'*, vanwege hetgeen hij in zichzelf bevond te zijn uit kracht van de diepe afval van God en hetgeen de Heilige Geest in en buiten hem had ontdekt.

Maar ook aan de andere zijde Gods onbegrijpelijke genade in het betonen van Zijn eeuwige goedheid en trouw aan hem bewezen. En daar ik niet mag ontkennen, hoewel in mindere mate van bedeling, ook met een stipje van die kennis bedeed te zijn en door voortdurende ondervinding ook mede diezelfde betuiging voor 's Heeren aangezicht moet doen, daar ik door de onpeilbare diepte van mijn inklevende bederf nog heden moet betuigen een helwaardig schepsel te zijn, die door de zonde minder is geworden dan alles wat de aanbiddelijke Jehovah in de schepping teweeg gebracht heeft, ja, minder dan een worm die kruipt op de aarde. En bij tijden en ogenblikken onder de indrukken van mijn diepe en gedurige verbeurdheid van alle tijdelijke en eeuwige goedheden mijzelf moet verfoeien, en dat te meer onder de indrukken van Gods ondoorgrondelijke gunst en genade en trouw aan mij bewezen, en die Hij gedurig aan mij, Zijn arm, duur gekocht stof, komt te vermenigvuldigen.

O mijn lieve vrienden, het is wel dertig jaar geleden dat ik uit kracht van hetgeen ik toen in mijzelf gewaarwerd, mij kreeg te verootmoedigen en moest uitroepen: *'O God, wat zal er nu nog van mij worden!'* En dat die aanbiddelijke nederbuigende Goedheid tot mij, onwaardige, met kracht af- en inkwam met deze woorden: *'Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd.'* Waardoor ik toen als door een vingerwijzing van Gods onveranderlijkheid gesterkt en ondersteund werd. Och, mijn geliefde vrienden, dat heeft de Heere in al de weg van Zijn aanbiddelijke beschikking in natuur en genade nog tot op deze huidige dag believe te bevestigen. En dat door zoveel wonderlijke wegen van Zijn ondoorgrondelijke beschikkingen van licht en donker, genade en trouw in de betoning dat Hij de Vader der lichten is, aan mij, onwaardige in mijzelf, om Christus' wil.

Mijn vrienden, het is nog niet lang geleden dat ik zo bepaald werd bij de dood van onze lieve en dierbare Goël en Borg, dat het voorhangsel des tempels scheurde waarmede het

heilige bedekt en verborgen was. O, wat werd ik toen daarbij bepaald, hoe nu Christus' vernedering en dood mijn verhoging en verheerlijking was, hoewel arm en ellendig in mijzelf. O, wat werd ik toen verwaardigd als met het oog des geloofs door dat gescheurde voorhangsel van mijn geliefde Borg en Middelaar, Die mijn vlees en bloed had aangenomen, heen te zien in het liefdehart Gods, mijn lieve, verzoende en bevredigde Vader. En o, die betrekking die daar gevallen is, om meer door dat gescheurde voorhangsel heen te zien in dat liefdehart van mijn bevredigde Vader...! Wie zou de afgrond van deze verborgenheid peilen? Wat zal ik, arm stof, de Heere vergelden voor Zijn weldaden en trouw, aan mij bewezen?

O, dat ik veel in de diepe vallei van ootmoed en vernedering onder indrukken van mijn laagheid, en 's Heeren ondoorgrondelijke hoogheid, Die voor mij en u lieve vrienden, alles, ja alles teweeggebracht heeft wat wij tot het leven en de zaligheid nodig hebben, maar veel verwaardigd mocht worden om in steile en diepe afhankelijkheid de dierbare Gift des Vaders veel nodig te hebben in Zijn koninklijke heerschappij om over onze harten te heersen en te regeren, en te geven in onze kommervolle dagen te gaan in Zijn wegen en te doen wat Hem welbehaaglijk is.

Ziedaar, geliefde vrienden, hoewel gebrekvol, nog een klein briefje. De Heere geve dat ge hetzelfde nog in gezondheid moogt ontvangen.

Na hartelijke groet, ook aan de vrienden, uw vriend en broeder,

L. Capelle

Aan J. Verduin te Bergambacht

Maassluis, 1896

O mijn vrienden,

wat is het een verborgen zaak, voor ons arme mensen zwaar om te leren, dat wij niet kunnen doen hetgeen wij behoren te doen en wat God van ons eist. En daar zijn consciëntie hem veroordeelt zo hij het niet doet, is dat geen lichte zaak. De arme mens rijst op met al zijn macht om de wet te vervullen, zonder bewust te zijn bij zichzelf dat hij geen kracht heeft en machteloos is geworden door de zonde. En wie of wat zal het hem leren? De natuur kan het niet leren, zijn hovaardig hart wil het niet en is diep bedorven, de wet op zichzelf wil het niet leren, dat wat wij nog doen alles doen. En wij kunnen ons niet dekken dat wij het niet beter kunnen doen of dat wij die kracht verloren hebben.

O nee, de wet kan geen gerechtigheid voortbrengen, noch gehoorzaamheid in ons werken. Nee, mijn vrienden, wij zijn kracht- en machteloos geworden door de zonde. Nu is er in de eerste plaats niets waarin wij meer belang hebben dan om onszelf te leren kennen. Zolang wij dit blijven missen, is met al wat wij ook menen te hebben onze toestand jammerlijk. En och, hoe zullen wij nu aan deze kennis komen, die wij onszelf noch iemand van alle schepselen in waarheid kunnen leren? En waar zou ik u nu heenwijzen, mijn vrienden, om bij aan- of voortgang daar nog mee begiftigd te worden? Dan dat gij u, zoals gij zijt, tot God moogt wenden of het Hem believen mocht Zijn licht in uw duistere zielen te doen opgaan, opdat gij u schuldig moogt leren kennen.

En voor zover er dienaangaande enige kennismening mag zijn, uw consciëntie niet gerust zoeken te stellen in een weg van zelfverbetering. Nee, maar dat gij verwaardigd moogt worden, door een andere weg buiten en boven u geholpen te worden en vrijgemaakt te worden van zo'n grote schuld, zo erf- als dadelijke, door die enige weg en dat enige middel, dat God Zelf in de nooit begonnen eeuwigheid heeft uitgedacht, om een arme, helwaardige zondaar te zoeken en zalig te maken in en door de Zoon van Zijn

eeuwige liefde, de Heere Jezus Christus. Die toch alleen alles teweeggebracht heeft wat wij, arme schepselen, tot het leven en de zaligheid nodig hebben. Wat hebben wij anders nodig om voor God te kunnen bestaan. Al onze gerechtigheden zijn toch als een wegwerpelijk kleet. Christus' gerechtigheid zal de onze moeten zijn of worden, en zolang de ziel daar het medeweten van mist, is zij daarover bekommerd en ontrust. Maar zalig zulke ware bekommerde en ontruste zielen in onze kommervolle dagen.

Zielen, God zal op Zijn tijd en in Zijn weg uw stenen gans sierlijk leggen en u op saffieren grondvesten. Maar ook zegt de Heere in Zijn Woord: *Wee de gerusten, die rust zoeken en vinden buiten Christus, met een openstaande schuld*. Doch de Heere zal daarvoor Zijn arme kinderen behoeden. O vrienden, dit is des Heeren eigen Woord: *Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer*.

Daartoe geve de Heere u, mijn vrienden, genade, om met uw zonden en ellendigheden tot Hem te vluchten en daar te blijven wachten op de beroering van dat water en de toepassing van dat allerdierbaarste bloed, waardoor God alleen bevestigd wordt, en waar wij, arme, alles verloren hebbende schepselen, terug kunnen bekomen wat wij in Adam hebben verloren. O, dat de Heere dit gebrekkelijk briefje nog zegenen mocht voor uw ziel, op reis naar die gewichtvolle eeuwigheid.

Allen het allernodigste toegewenst en de hartelijke groeten van uw onwaardige vriend,
L. Capelle

Aan Jan Muit, op de verjaardag van diens vrouw

Maassluis, 19 maart 1896

Zeer geliefde vriend en vriendin,

Dat ge deze nog weer naar uw lichamelijke gesteldheid en ouderdom, mag het zijn, in gezondheid moogt ontvangen. Wat mij betreft: al een dag of vier ben ik wat ongesteld, 's middags koorts en een erg vermoeid lichaam en veel pijn in mijn lenden. Overigens zijn mijn huisgenoten door 's Heeren goedheid gezond, geliefde vrienden. Daar onze dochter Marie heden verjaart, dacht ik aan u, dat de dag voor u ook weer is aangebroken, dat ook uw jaren weer met één vermeerderd zijn.

En zo dacht ik mij ook nog in de weg te stellen u een klein briefje te schrijven en u dan ook nog te feliciteren met de vermeerdering van uw jaren, daar toch de ouderdom en de grijzigheid een gunst des Heeren is, vooral als het mag zijn in de vreze des Heeren. Ik weet wel, mijn waarde vriendin, dat als u met mij in uzelf mag zien, zal moeten zeggen: *Wie ben ik en mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt, Heere?* Want och, mijn waarde vriendin, wie zijn wij in onszelf en wie behoren wij te zijn na zoveel diep verbeurde en ontvangen weldaden en dat in natuur en genade, in het voorbijgaan van zovele duizenden van onze mede-tijd en -natuurgenoten.

O, ik wens u, mag het zijn, dat die getrouwe en onveranderlijke Jehovah ook op deze dag u mocht begiftigen en uit kracht van Zijn eeuwige, ondoorgrondelijke goedheid uw ziel nog mocht bestralen met Zijn licht en bedauwen met Zijn lieve Heilige Geest, daar wij toch in alle wegen zo steil en diep afhankelijk van Hem zijn en blijven, bij al Zijn lieve gunst, waarmede het Hem liefd en behaagd heeft uit louter genade Zichzelf in en aan u te openbaren. O, wat is er groter gunst, daar gij met mij en alle schepselen, even diep gevallen uit en buiten Gods lieve kennis, gunst en gemeenschap, nooit naar Hem gezocht of gevraagd zoudt hebben. En dan zo buiten enig toedoen naar u gezocht en gevraagd om Zichzelf zo aan u te openbaren in de Zoon van Zijn eeuwige liefde en

dan Zijn ondoorgrondelijke goedheid en trouw tot op deze dag nog te vermenigvuldigen. Ik hoop de Heere geve u hiervan op deze uw geboortedag nog een levendig besef, dat onder 's Heeren albestuur uw vader u gegeneerd heeft en uw moeder u gebaard heeft, opdat God Zijn vrije gunst en Zijn Naam in u zou komen verheerlijken, en alzo door Zijn lieve bewerking een onderwerp gemaakt om Hem uit Zijn eigen weg en werk te verheerlijken. Alhoewel hier in beginsel, omdat wij nog uitwonende zijn en de schat nog dragen in een aarden vat. Doch hetgeen hier ten dele is, zal straks in allen en alles zijn volkomenheid krijgen.

Wij hopen tevens, mocht het zijn, dat de Heere nog een enkel jaartje tot uw leven mocht believen toe te doen tot hulp en blijdschap van uw geliefde man en betrekkingen, maar ook voor mij en uw lieve vrienden onder het kleine overblijfsel in onze donkere en kommervolle dagen. En o, dat dan ook uw laatste dagen de beste nog mogen zijn om voor de Heere te leven in heilige wandel en godzaligheid. Want dat zijn toch de kanalen waardoor onze ziel de zalige intrest bekomt en onze vrede vermenigvuldigd wordt.

En o, mijn waarde vrienden, hoewel mijn ziel daarnaar uitgaat, daar doet bij mij een gemis en bij ogenblikken een klacht op. O, dat ik meer gestorven en verloochend ware aan mijn eigen ik en de zonde en de wereld en al dat buiten God is, want o, het is toch zo - daar draag ik bewustzijn van om - het heeft de Aanbiddelijke beliefd mij, arm stof, te begiftigen met Zijn Vaderlijke kennis en mijn kinderlijk in-zijn in en door Christus. Wat is er betamelijker dan een kinderlijke erkentenis, kinderlijke omgang en kinderlijke vrede. De Heere Die ook tot dat einde Zichzelf in mij, diep ellendige, heeft geopenbaard, geve mij genade om Hem als krachteloos en machteloos in mijzelf aan te kleven en daartoe te beschikken wat ik behoef om Zijns Naams en eers wil.

Ook u, mijn zeer geliefde vriend, feliciteer ik met deze dag, daar de Heere ook u nog belieft te begunstigen bij zoveel ondoorgrondelijke en onbegrijpelijke gunst aan u bewezen in natuur en genade. Ook wens ik u hetzelfde, wat ik uw zeer geliefde vrouw heb toegewenst op deze dag. Ook wens ik u, als uw lieve vriend en broeder, o mocht het zijn, de Heere doe u nog opwassen en toenemen in die kennis waarmede Hij uw lieve vrouw heeft begunstigd. O mijn waarde vriend, het is zo'n gunst van God als wij na ontvangen genade op ons plekje mogen blijven, waar God ons geplaatst heeft. Want dan worden wij door de lieve Geest vatbaar en ontvangbaar om in een nadere kennis opgeleid te worden tot 's Heeren eer en onze ziele sterkte in en door Hem Die ons Hoofd is, Jezus Christus, door die lieve heiligende en in alle waarheid leidende Geest. Die hoop ik dat ook getuigenis geve aan dit mijn eenvoudige en gebrekvolle schrijven, dat het niet is uit verhevenheid boven u, maar uit ware broederlijke vriendschap en toegenegenheid. De Heere zegene u, de Heere behoede u en geve u vrede.

Samen hartelijk gegroet, ook van de mijnen,
uw vriend en broeder,
L. Capelle

Aan de oude Jan van Vliet

Maassluis, februari 1896

Zeer geachte vriend,

Dat u deze in uw hoge ouderdom en onder 's Heeren onbegrijpelijke beschikking - die wij als een vrucht van de zonde onderworpen zijn en blijven, zolang wij nog een lichaam der zonde en des doods zijn omdragende - nog in een redelijke gezondheid mag ontvangen. Want och, mijn vriend, die vruchten moet ik ook bij de gedurigheid

ondervinden, van buiten zo het een en ander maar afwisselende. En och, nu zou dit mij zoveel kwaad niet doen, als ik maar zo'n ongedode, onverloochende natuur niet was omdragende, die toch altijd Gods vrije soevereine beschikkingen tegenstaat; voorwaar, mijn lieve vriend, wel reeds tot diepe vernedering en beschaming. Bij het minste straaltje genadeplicht van die lieve Goddelijke Heilige Geest, o, dan kan ik niet laag genoeg bukken en buigen voor dat hoge aanbiddelijke, majestueuze Wezen. O, als ik maar op het plekje gebracht mag worden dat ik niemendal waard ben en dan bepaald mag worden bij Zijn onbegrijpelijke goedheid aan mij, arm stof, in natuur en genade bewezen, en dan onder betoon van Zijn eeuwige en onbegrijpelijke trouw en goedheid, uit kracht van die alles in alles teweeggebrachte hebbende, lijdende, lieve en dierbare Borg Jezus.

O mijn vriend, het is nog kort geleden dat deze waarheid tot mij inkwam: *'Op U verlaat zich de arme.'* En ik daarbij door 's Heeren beschikking in de natuur en in de praktijk der genade ziende in mijzelf het onderwerp werd. O, wat kreeg ik dat aanbiddelijke bedeksel onder de ogen, dat mijn arme naakte ziel zo in alles bedekt en bekleed had, en zo alles teweeggebracht, wat ik, arme ellendige, in Adam heb verloren. O, kon ik maar buigen en bukken, ware ik mijn waardigheid maar meer kwijt in de praktijk van mijn leven. Maar och, mijn lieve vriend, ik moet u bekennen dat ik na al de ontvangen genade mijzelf in geen ene weg richten noch schikken kan, ook niet tot vernedering, maar ik moet en wil het alleen die aanbiddelijke Jehovah toekennen, dat alle ware vernedering, hetzij bij het ontdekken van schuld of vanwege het laag afkomen van Zijn ondoorgrondelijke goedheid, uit het begin van waar dat het Hem liefd heeft naar mij, arme made, om te zien, Zijn eigen werk is. Want och, wie kan een hoogmoedige geest vernederen, een verhard hart week maken en doen smelten als was, een wrede rebel temmen, ja, een afkerige die afgekeerd is met een afkering, tot Hem bekeren?

O mijn waarde vriend, die kennis hebt gij met mij uit vrije soevereine genade bekomen. Dat is Gods eigen werk, dat Hij uit kracht van Zijn eeuwige goedheid daartoe reeds uit Zichzelf heeft believen te nemen, ook in de zending en schenking van Zijn eniggeliefde Zoon, onze Heere en Zaligmaker, en om Diens wil naar Zijn soevereine bestelling de Auteur is van alle ware vernederingen en verhogingen in Hem Die ons Hoofd is, onze Heere Jezus Christus. Doch wij zijn en blijven verantwoordelijk, want wat wij zijn en blijven en in ons omdragen, is toch altijd en blijft een vrucht van onze zonde. En de zonde is de dood. Maar nu ook dat leven, dat uit Hem is, ziet naar Hem uit, en zegt met David: 'Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren!'

Want och, mijn lieve vriend, wie zal het vatten dat de wet die eerst ontdekt wordt tot verdoemenis, daarna een wet der liefde wordt? O, dat opschrift: *'Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.'* En nu maak Ik u mijn wil bekend, Mijn kind. Zoals ook David zegt in Psalm 19:6.

Ziedaar, mijn waarde vriend, nog een klein briefje. Wil het gebrekvolle overzien en mocht er nog een woord in gevonden worden, dat bedauwd mocht worden, daar komt toch de Heere de eer alleen van toe. Wat de gezondheid bij mij aangaat, gaat het tot hertoe door 's Heeren goedheid wel, doch veel druk en bezwaren van buiten. Wat zullen wij zeggen? Mag ik maar krijgen te zwijgen op 's Heeren doen en verenigd met Zijn bestellingen. De Jehovah weet wat voor Zijn arm stof nodig is.

Hartelijke groeten aan uw en mijn vrienden die u mag ontmoeten, en zijt ook van mij en de mijnen hartelijk gegroet, uw onwaardige vriend,

L. Capelle

Aan een vriend

Maassluis, maart 1896

Zeer geliefde vrienden,

Dat u deze samen door 's Heeren ontfermende goedheid nog weer in gezondheid mag ontvangen. Wat ons aanbelangt is tot hiertoe door 's Heeren ondoorgroendelijke trouw en goedheid ver boven waardigheid. Ik heb van uw broeder vernomen, dat u al meer dan eens aan de boot waart geveest om mij af te halen, doch tevergeefs. Dat had ik ook wel gedacht, daar ik ook wel uitzierende mocht zijn of de weg voor mij geopend mocht worden om van huis te gaan, om de boeken die allang klaar zijn weg te brengen, en dan tot u te komen, doch daartoe werd de weg door omstandigheden afgebroken. Maar ik werd verwaardigd van mijn wil en voornemen afgebracht te worden, ziende op des Heeren wil en beschikking en gelovende dat toch des Heeren tijd de beste is, ook voor mij, arm, diep onwaardige ten goede, daar ik toch ook niet mag ontkennen door ondervinding er een weinig kennis van te hebben mogen bekomen.

En zo is het dan ook nu weer geweest dat ik de boeken heb bezorgd en zonder dat te kunnen denken op Capelle ben geweest, wat uw broeder u ook wel zal hebben medegedeeld. Ook van 's Heeren diep verbeurde gunst die wij hebben mogen ondervinden in ons samenzijn van de stonde af dat wij elkanders aangezicht mochten ontmoeten. Ik voor mij mag tot heden toe nog een nalezing en meditering ervan in mijn ziel omdragen en gewaarworden, niettegenstaande dat ik met uw teleurstelling te doen heb. Maar wens u 'van harte toe dat deze en zovele andere teleurstellingen onder en door 's Heeren beschikking voor ulieden nog maar vruchtbaar gemaakt mochten worden, om van uzelf en het schepsel af te zien en afgebracht te worden en de Heere meer dadelijk te benodigen. Of het Hem nog believeen mocht tot u over en in te komen, waar wij door teleurstellingen het onderwerp voor gemaakt moeten worden, daar toch alleen in die weg als wij aan alles, ja, aan ons eigen leven teleurgesteld worden, zodat wij ons dood- en doemvonnissen krijgen te onderschrijven, het ware leven geopenbaard wordt. Want toch zolang blijft Christus voor ons verborgen en blijft onze staat altijd een zeer jammerlijke staat, daar buiten de ark alles aan de dood onderworpen was en buiten de vrijstad de bloedwreker zijn recht kon voltrekken.

En nu weet ik wel, mijn lieve vriend, dat u van deze zaken overreedt zijt, maar mocht het u eens gegeven worden het in waarheid te geloven. Wat zou het noodgeschrei opgaan en de Heere Zijn Woord bevestigen: *'Op hun noodgeschrei deed Ik grote wonderen.'* Niet dat ik daarmee zeggen wil, mijn vriend, dat er op dat plekje nog een zucht of een gebed overschiet. Nee, het zal een vrij pardon wezen. Wij moeten toch verloren gaan om behouden te worden, sterven om te leven, dat leven dat in Christus is. O, wat hebben de zonden teweeggebracht. Dat u dit toch eens recht te overwegen mocht krijgen in de dadelijkheid tussen God en uw ziel; God Die toch zo heilig en rechtvaardig is en uw schuldige ziel zo besmet met zowel dadelijke als erfelijke schuld.

O, dat ge u niet langer mocht ophouden met datgene wat u daarvan terughoudt. O mijn vriend, Christus is toch het Einde der wet van vloek en dreigementen. Die alleen heeft door lijden en gehoorzaamheid genoeg gedaan. O, wat zou het zijn als u dat eens geopenbaard mocht worden. Daar is toch geen andere raad, geen andere plaats, geen andere stand waar wij van de dood overgaan in het leven. Wij zullen voor die hemelse vierschaar moeten verschijnen. Ik moet u waarschuwen, ik kan er niet voorbij. Sta hier

eens stil, alles om u, bij u en in u beladen met een schuld van de aarde tot de hemel, en dat door ongeloof nog verzwarende.

Toen ik, mijn lieve vriend, laatst van huis moest en dacht mensen te ontmoeten die ik niet kende, en zo een vrees omdroeg om er toch recht mee te handelen, en ik de Heere zo nodig kreeg als arm en ellendig in mijzelf, kwam het mij zo voor deze boodschap te doen: dat wij met geen openstaande schuld vrede kunnen hebben en God kunnen ontmoeten. O, wat houdt u terug? Och, dat ik een woord des Heeren voor u had, mijn lieve vriend.

En zo vraag ik de Heere stilzittende: '*Och, wat woord, Heere?*' En zo komt mij Jesaja 54 voor. Lees dat en de Heere lere u.

Allen de hartelijke groeten, uw onwaardige vriend,
L. Capelle

Aan een vriend

Maassluis, 9 maart 1905

Zeer geliefde vrienden,

Dat u deze samen met de uwen in gezondheid mag ontvangen. Wat mij aanbelangt aangaande de ongesteldheid in een betrekkelijke zin, wat de ziekte aangaat ben ik beter, en wat ik gebruik smaakt mij goed. Maar als ik het een uur of drie vier in mijn lijf heb, dan krijg ik zulke ontlastingen, en dat doet mijn lichaam aan, en in de krachten word ik eer minder dan vooruitgaande. En dat heeft nu al die tijd al geduurd. En dan begin ik mij zo in het gebruiken te ontzien, zodat mijn vrouw vanmorgen de dokter weer heeft aangesproken, en die zei dat het in mijn ingewanden zit. Hoe het is weet ik niet, maar ik voel wel dat het in dat opzicht niet goed is. Ge kunt wel denken, mijn vriend, dat ik daarom soms zo al bij tijden in bedenking ben wat des Heeren beschikkingen in dezen met mij, Zijn arm, duurgekocht stof, wezen zullen.

Och mijn vriend, als ik op mijzelf mag zien, zoals ik u in mijn vorig briefje heb geschreven, dat er dan geen verwachting in enige weg wezen kan, o, dat ligt toch door ontdekkende genade gezonken. En o, nu zouden wij niet zulk een besef van onze ontblote staat kunnen hebben, uit kracht van onze diepe val en inklevende verdorvenheid, dan onder een besef van die alleen aangebrachte gerechtigheden van die lieve dierbare Borg en eeuwig gezegende Middelaar Jezus. Arm en ellendig in onszelf, nietwaar, dat kan toch nooit verklaard worden, een bodemloze afgrond van zonde.

O, dat er zoveel binnen de muren blijft, is uit kracht van Zijn ondoorgrondelijke genade. En dat toch niet tot onze roem, nee, dan zouden er geen stonden gekend en ondervonden worden met een verlangend uitzien om van een lichaam der zonde en des doods verlost te worden, en een klagen en verfoeien van onszelf, en des Heeren heerschappij voerende genade als macht- en krachteloos in onszelf. Och, wat een wonder toch van Gods eeuwige goedheid. O, als wij, arme, diep ellendigen, zo eens even verwaardigd worden terug te zien, hoe en waar die lieve Geest ons gevonden heeft, en hoe, toen wij als hopeloos waren, Jezus ons geopenbaard werd als de enige Weg waardoor wij behouden konden worden. En als we dan eens terug mogen zien, toen wij het als ons vonnis kregen te ondertekenen en dat heilige en rechtvaardige Wezen Zijn recht kregen toe te kennen vanwege onze dadelijke en erfelijke zonden, en toekwamen aan het stuk van onze heiligmaking, langs en door welke weg van dieper ingraving door de ontdekkende genade wij een onderwerp werden om in een nadere weg van kennisneming gebracht te worden met die eeuwig gezegende Borg Jezus, hoe Hij van de Vader gegeven was tot wijsheid, rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking. O ik, diep onwaardige, mocht

er een enkele dag of wat geleden nog wat van hebben dat er bloed en water uit Zijn gezegende zijde vloeide toen ze Hem doorstaken.

Och lieve vriend, mijn blaadje raakt vol. Dit nog. Toen wij door de genade en de wijze leidingen Gods uit kracht van de bondsbreuk verdoemelijk lagen met de ganse wereld, enzovoort, en die dierbare, alles verwervende Middelaar uit Zijn triomferende opstanding al Zijn heerlijkheid op ons legde en ons zo voor de Vader stelde, en Zijn lieve Vaderlijke gunst zodanig kwam te verklaren en het verbond bevestigde dat Hij, Die bij niemand had te zweren, bij Zichzelf zwoer, *'want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer dat de wateren niet meer over de aarde zouden gaan ...'* Ziedaar een weinig aangestipt. En daar mag ik in deze weg tot hiertoe, in de weg van lichamelijke afbraak nog een stipje van hebben. O, ik moet soms zeggen: *'Hoe ben ik aldus?'* Daar u voor het tijdelijke ook de omstandigheden zo al weet.

Och mijn lieve vriend, het is al veel jaren geleden dat wij eens kregen te spreken wat of de beste stand van een christen zou zijn en dat mij zo voorkwam:

*Zijn zij zuurheid, zijn zij zoetheid,
Laat ons altijd zwijgen stil;
Want de wezenlijke Goedheid,
Maakt het goed, met dat Zij wil.*

Daar mag ik soms een stipje van hebben.

Ziedaar in veel gebrek nog een klein briefje van uw diep onwaardige vriend. Allen de hartelijke groeten, ook van de mijnen, en ook aan hen die u moogt ontmoeten.

Uw vriend en broeder,

L. Capelle

Aan de vrouw van Hermanus van de Hoven, te Giessendam

Zeer geachte Vriendin,

Een klein lettertje, in de hoop dat gij dezelve te samen in gezondheid mocht ontvangen, zo wij tot hiertoe door 's Heeren ontferming ook nog zijn mogen, voor zover Hij het voor ons nodig keurt; daar mijn vrouw op dit ogenblik niet slimmer, maar voor ons oog een weinig beter is.

De reden van mijn schrijven zult gij zeker wel vernomen hebben. Daar ik uw huis voorbij gelopen ben, hoe weet ik niet, daar ik een vast voornemen had bij u aan te gaan, vrouw, en ik hoewel onder enige bedenking gaande waar ik zijn moest en bemerkte het niet voor ik bij het spoor was. Dit leidde mij tot verschillende gedachten. Ik dacht ook: *misschien heeft de vrouw wat veel op de strohalm gezien, of er wat bijzonders van verwacht.* En och! wat is het dan goed, in zulke verwachting teleurgesteld te worden en wat is het groot, als wij daardoor naar de Heere gedreven mogen worden, al was het met schuld en schaamte.

In die overdenking ben ik zeker uw huis voorbij gelopen. Ik had bij C. Adriaanse aan geweest en had over dat eeuwig gewicht der Heerlijkheid een woord mogen spreken. Nu dacht ik, zal ik straks de vrouw van Manes ontmoeten, en zeide: *Ach Heere! als ik die vrouw mag ontmoeten, och geef, mij, dat ik ze maar op dat éne nodige mag wijzen, om U te kennen zo Gij nodig zijt gekend te worden tot zaligheid.* Want, dacht ik, dit is toch

het ene nodige, daar de Heilige Geest het alzo verklaart: *Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, enz.*

En dit heeft, geliefde vriendin! de Heere aan mij, onwaardigste ja de allerblindste, bij bevinding een weinig mogen leren. Daar ik mij ook in zoveel wegen en bijpaden had opgehouden, en zo menigmaal gedacht, dat ik het recht had, want na onderscheiden weldaden van den Heere mij geschonken, en bij de toediening diep in het stof vernederd, onder het recht Gods verloren gegaan, vanwege erf- en dadelijke schuld, de Middelaar geopenbaarde vrijspraak in mijn consciëntie, de vrede Gods afgedaald, de liefde, vrede en blijdschap in mijn ziel. Een jaar daarna Jezus mij geopenbaard en verklaard met een gehele uit- en buitenzetting van mij, arm dwaas schepsel, als van de Vader gegeven tot mijn heil, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing. Daarna, wellicht drie jaren, ben ik ingeleid in de nooit begonnen eeuwigheid, in het plan Gods opgenomen en bevestigd. *"Ik God, ben uw God; eeuwiglijk en altoos, Ik zal u geleiden tot den dood toe."* Een zalige stand mijner ziel.

Maar geliefde Vriendin! zolang ik er uit was, was God er in, maar als dat lieve Wezen een weinig week, kwam ik er in, zag niet op God, maar wel op de weldaden en werd daar de man in, zonder dat ik het bemerkte. En prees de Heere. Maar bij nader licht zat mijn eigen eer *ó* op de troon, was ik groot in de weldaden, was goed bekeerd bij terugleiding Zijner genade; in de vergeving mijner zonden wist ik goed, hoe ik geroepen was. De weg of het middel voor mij ontsloten aan het einde der Wet, mijn doodvonnis ondertekend en verloren gegaan onder Gods recht. Niet de toestemming, maar in dadelijkheid en zo verder, hier tevoren iets van geschreven.

Maar och, och mijn Vriendin! wat stond ik te kijken, toen dit alles mijn schuld werd. Dat ik God had verlaten en de man geworden, mijn grond en leven er in gezocht en gehad had. Het eerste werd ik bij mijn Godsgemis bepaald, toen bij de oorzaak, dat ik Hem, de Springader had verlaten, en daar nu lag voor God in mijn gemis; zelf de oorzaak. De Heilige Geest klaart mij de weg op van Sittim tot Gilgal. En ziet, daar dacht ik gered te zijn! Weer in de weldaden te vallen. Maar zie mijn Vriendin! daar neemt de Heere de weldaden weg, alsof ik ze nooit gehad had.

Daar, daar ging het geroep op, ik miste God en dat mijn eigen schuld. Ik had barenswée. Ik riep tot God: *ik kan er niet door, Help mij! ik verga!* Daar openbaart Zich weder, mijn Goël, de Heere Jezus met deze woorden: *Ziet hier ben Ik, ziet hier ben Ik.* Ik word uit mijn schuld opgenomen en voor de Vader gesteld. De Vader neemt weder een welgevallen in dat lieve offer Jezus. En weder met mij bevredigd, spreekt tot mijn ziel *Mijn vrede geef ik u, Mijnen vrede laat Ik u, enz.* En die vrede daalt af van de Vader, door de Zoon, en de Heilige Geest past die op mijn consciëntie toe, onder een diep wegzinken, enz. Daarop: dat ik nu niet ontvangen had de Geest der dienstbaarheid tot vrede, maar de Geest tot aanneming tot een kind Gods, door welken wij roepen: *Abba Vader* En verder de dadelijke toepassing van God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest tot zaligheid mijner ziel. O! wat was het mij een eeuwig wonder. Ik had het nooit kunnen denken noch verwachten. O, wat kreeg ik daar een kennis van dat Drie-enig Wezen!

Maar ach! Ik dacht daar alweer klaar te zijn, zo een stap in de genade gedaan te hebben. Maar ach, mijn vriendin, onze dwaasheid en blindheid is zo groot, en door onze diepe val is alles verloren. Dan denken wij, als wij maar wat Godsdienst hebben en wat van de

Heere kunnen praten dat het klaar is. *"Maar dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den Enigen Waarachtigen God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt."*

En, mijn Vriendin, het was voor mij verborgen gebleven, had het de Heere niet liefd, het aan mij, de allerminste, te openbaren. O! nu wist ik nog niets van *de Eènheid des Enigen*. Maar die gunst heeft God om Zijns lieven Zoons wil, believen te geven.

Toen Hij het, met mij in de Eeuwigheid heeft opgenomen en uit de Eeuwigheid; in het begin des tijds, de staat der rechtheid, waar ik in Adams lendenen was besloten enz. En Adam viel, en ik met en in hem. De ganse wereld verdoemelijk voor God, Die eeuwige Middelaar Gods, en der mensen geopenbaard, Die nam mij op uit mijn diepe val, en leidde mij tot Zijn komst in de wereld. En ik was in Hem en Hij in mij. En leidde mij van Zijn kribbe tot Zijn kruis, van het kruis in de dood en de opstanding, en toen paste Hij uit de Opstanding, Zijn verworven Recht mijn ziel toe. En kreeg een recht in Hem op het eeuwige leven. Dit werd mijn ziel toegepast, en daarna voer Hij op. En maakte mij Zijn zaligheid deelachtig, want ik was in Hem en Hij in mij, en stelde mij als een reine maagd de Vader voor. En Die nam een welbehagen in mij en sprak: *"Gij zijt schoon mijn vriendin, gij zijt schoon."*

En toen de Vader Zijn welbehagen had geopenbaard, presenteerde de Zoon mij aan de Vader, en ik ging over van de Zoon tot de Vader, en toen verenigde het Wezen Vader, Zoon en Heilige Geest, als de God des eeds en des verbonds. En daar werd ik ingesloten, en daar werd het verbond bevestigd. En God zwoer: *Dit zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer. Zo zweer Ik u dat bergen mogen wijken en heuvelen mogen wankelen, maar dit verbond Mijns vredes blijft tot in alle eeuwigheid.* Daar heb ik, stof uit stof, de minste van allen, alles verloren wat buiten dat lieve Wezen was, en heb mijn grondslag van zaligheid in mijn God gekregen. En toen dit aan mij was toegepast, kreeg ik alle de weldaden terug, als vruchten uit het verbond. Ook mijn dierbare Middelaar, want onze Koning is van Israëls God gegeven.

Dit alles geschiedde zeer gepast onder de hoogste eerbied, stilte en verwondering, en dat alles onder een dadelijke ondersteuning van mijn natuurlijk lichaam, door Zijn kracht en genade. En heb ook niets gezegd of gesproken, als tweemaal: *O, God, houd wat in, ik kan niet meer dragen.* En ook uitgeroepen: *O God, en dat aan stof, uit het stof!*

Ziedaar, geliefde vriendin, iets aangestipt van het weinigje kennis, mij, arm schepsel, gegeven van dat Hoge, Heerlijke Wezen, in het aangezicht van de Heere Jezus Christus. Maar bij dit alles, ik moet zeggen, zonder Zijn genade te miskennen. Ik moet beginnen, omdat ik de overgebleven verdorvenheid mijner natuur heb overgehouden. Was ik nu altijd niets, en was mijn God alles voor en in mij. Want och, mijn geliefde vriendin, de ondervindingen die de Heere mij, de allerminste en geringste, heeft believen te geven, hebben mij geleerd, als wij een weldaad mogen ontvangen, waarin de Heere zich aan onze ziel openbaart, wij als blinden bij de hand moeten genomen worden, en geleerd Hem zo te gebruiken daar wij toch bij elke weldaad van den beginne af er buiten vallen. En daar toch de grondslag van onze eeuwige behoudenis dat lieve, onuitsprekelijke, ondoorgrondelijke, onuitputtelijke Drie-enige Wezen is als God, Eén in Wezen en drie in Personen, naar de huishouding tot zaligheid voor ons, arme he- en vloekwaardigen in onszelven, zo is het niet onze roeping. noch onze rechtvaardigmaking, noch onze heiligmaking; niet onze aanneming tot kinderen, maar het is God, daar al die weldaden, ons onmisbaar te kennen en te weten tot zaligheid, uitvloeien, waarin en door dat lieve Wezen Zichzelf komt te openbaren. In en door die dierbare Middelaar Gods en der mensen om ons naar Zijn vrije bedeling met die kennis, in Adam verloren, in en door de

Heere Jezus Christus weer te schenken. Want dit is het eeuwige leven, dat wij Hem kennen.

Och mijn lieve vriendin! ik heb buiten mijn verwachting veel geschreven, maar och, mocht het wezen dat mijn God het nog liefde te gebruiken als slijk aan Zijn vingeren, al was het maar voor één van Zijne lieve kinderen.

Och, mijn vriendin, daar is zoo een gunning in mijn ziel gevallen, dat ik het niet kan uitdrukken. Maar och mocht het bij mij en u meer God zijn en worden. Want Hij is toch de Vader der Lichten, van Wie alle goede gaven en volmaakte giften afdalen. O, dat wij dan maar van Zijntwege verwaardigd mochten worden, onze grond en leven in Hem te krijgen en te houden.

En och mijn vriendin, Hij is de grond voor mij en u. Als Hij u geroepen heeft uit de duisternis tot het licht, als Hij u heeft overtuigd van schuld en zonden, als Hij de deur der hoop is voor u en in u, dat er nog hulp, dat er nog raad, dat er nog mogelijkheid is om van uw striemen en etterbuilen genezen te worden, en om uw aangeslagen consciëntie nog weer met God bevredigd te krijgen. Want och, daar hebben de rechte kinderen mee te doen, en is dit niet zo, o dan toch hebben wij onze weg wel te bezien. Wat praten over Jezus, wat noemen van de zonden, wat roepen: *het was hier zoo goed, het was daar zoo goed*, zonder dat onze gewonde consciëntie een druppeltje balsem uit Jezus' dierbare bloedwonden recht nodig heeft, daar zullen er duizenden mee verloren gaan.

En daarom, mijn vriendin, dacht ik u te wijzen op dat ene nodige, Hem te kennen. O, de Heere geve u, niet te doen als ik, maar geve u een gedurige behoefte Hem te kennen, den Heere Jezus, als de Weg, de Waarheid en het Leven. De Heere Jezus Christus te kennen als de Enigen Middelaar tussen uw schuldige en beschuldigende ziel, en een Heilig en Rechtvaardig God. Hem te leerera kennen in al Zijne graveerselen, zoals Hij aan Zijn ganse kerk van de Vader gegeven is. Och, wij kunnen Hem maar net zo gebruiken als Hij in en aan ons is geopenbaard. En in die gebruikmaking leven en blijven wij steil en diep afhankelijk van de invloeden van die lieve Geest. Dat heb ik tot troost voor mij en u gekregen, voor zover ik, de allerminste en onwaardigste, een weinig met die kennis ben begunstigd.

Toen ik al de drie Personen tot mijn zaligheid had leren kennen, bepaalde de Heere mij dadelijk en gaf mij te kennen dat alle weldaden van het begin tot het einde in onze bekering, uit die één en dezelfde Fontein afdalen, als van de Vader door de Zoon, en door de Heiligen Geest worden uitgewerkt en toegepast. Toen riep ik uit: *O, dan is er geen kleine waar bij de Heere!* En mij voorkwam: Zolang de erfgenaam een kind was, verschilde hij niet van een dienstbare, hoewel hij een heer is van alles. En ook in de laatste weldaad heeft de Heere Heere, die het met een eed bevestigd en voor Zijn ganse Sion gezworen. O, dat is zo vast voor het allerminste lidmaatje, als dat God Zelf is. Maar dat ligt aan Gods zijde, en moet tot onze troost ons worden toegepast. En daarbij hoop ik, geve de Heere u genade niet te ontkennen mat Hij gedaan heeft. Maar te mogen staan om Hem te kennen zoals Hij, ons nodig is te kenner tot zaligheid.

Bij mijn thuiskomst in de eenzaamheid zijnde, mocht ik nog een ogenblikje in de Eeuwige Heerlijkheid inzien, in de gemeenschap met onze zeer geliefde vriendin, doch nu in de Heerlijkheid opgenomen. Och! Nu gevoel ik bij ogenblikken de banden, waardoor ik aan haar gebonden was. En gevoel bij ogenblikken die banden, als niet door de dood gebroken. Maar een verzoening van dat lieve dat uit God is. Zij is in de

Heerlijkheid en ik nog op aarde. Zij in haar tehuis, en ik nog op de reis in de woestijn. Zij ontdaan van al dat geen God is en ik nog omhangen met een natuur die tegen God gekant is. Zij is vol van alle Heerlijkheid, en vol om de Majesteit te verheerlijken en ik zie als nog maar bij ogenblikken er in als in een spiegel, een duistere rede.

De Heere geve, geliefde Vriendin, dat wij veel van Hem, en weinig van de wereld mogen hebben, en gewenne ons aan Hem en Hij geve ons Vrede.
Doe de hartelijke goeten aan al Gods arme volk en zijt, geliefde vriendin van ons en van mij gegroet.
Uw diep onwaardige vriend en broeder in de Heere

L. Capelle

*Ach dat mijn hart, en ook mijn oog,
Een bron van waterbeken werd,
Om te tonen onze smert.
Ach dat toch mijn ziel zich boog.*

*Onder Gods, alleen wijs bestel,
In 't wegnemen Zijner kinderen,
Wat zie ik Sion minderen.
Het is mij een zielsgekwel!*

*De oprechte wordt weggerukt!
De getrouwe schijnt bezwaken,
God met zijn Geest geweken.
We zitten in ons ongeluk.*

Ginds naamt Gij de dove vrouw,
En o, dan weer een Dirk Schoute,
Dan weer een vrouw Ten Houde.
Ook Jan Poot was U getrouw.*

*Ontviel ons Mientje van de Hee,**
Weg is ook Jacob Oosterwijk,
ook Giela, aan den gindse dijk. ***
hier telt Jan van Vliet ook mee.*

*Weg is dat licht, die vrouw Muit,
Ook een Cornelis de Vromen,
Pieter de Best is ons ontnomen.
Jan de Muiter is Mesech uit.*

*Baardwijk Gijs die is niet meer,
Ontruimd is Engel de Breejen,
Maarten Goedhart is in Vreeën.
Hartman is in goede ree!*

*Nog ontmoet men ook Jan Luit,
Ook de vrouwen de Zanger,
Beth ter Hal werd ook ontvanger.
Corn. Van de Velden deelt in den buit.*

*Ik bedenk ook Dubbelman,
Aartje Bax niet vergeten,
Daantje van Driel zoals we weten.
Willem Schild uit Juda's stam.*

*Zo ook Marie van Vliet,
Wat mocht Aal Trouwborst zingen,
Als vrij gekochte Hemellingen.
Verlost van al het verdriet.*

*Cornelis Trouwborst zie k' staan,
Met Rozendaal z'n vrouwe,
O wonder van Gods trouwe,
Daar zie ik ook Jan de Haan.*

*Nou een tal van Heiligenschaar,
Waar mijn vader in mocht delen,
En ik mij mag daarmee strelen.
Waar Capell' ook is vergaard.*

*Nu is den aard van een kapel,
Te azen op de schone rozen,
O wat moesten wij toch blozen,
Hij nam zijn vlucht in 't Bethel.*

*Bij het graf staarden wij hem na!
Onze drift was haast niet te teug'len!
't Ontbrak ons aan Capels vleug'len!
Hoewel, 't liet ons een nasmaak na.*

*De vrede Gods die daalde af!
Zo in sprekers, als in hoorders,
Ook bewaard voor verstoorders,
Zo keerden wij weer van 't graf.*

*En kwamen daar de woonplaats was,
Gods gunst wou ons geleiden,
Wij mogen ons in God verblijden,
Als regen op 't droge gras.*

*Een ieder keerde naar zijn plaats,
Twee, drie mochten ondervinden,
d' Dood' d' gemeenschap niet verhindert
Maar trok ons naar de Hemelplaats.*

*Die gemeenschap is ons zo zoet,
Dat de heil'gen nog op de aarde zien,
Daar Christus komt ons aan te been,
Zijn Hemelse vredegroet.*

*Mij werd door 's Heeren lieve Geest,
De Hemeldeur ontsloten,
En vervuld met 's Heeren vrees,
Geplaatst bij Gods gunstgenoten!*

*Ik zag onder de grote schaar,
Capell' mee triomferen,
O Wonder Gods, wat blijde maar,
't Was al: loof den Heere HEERE!.*

*Ik daal dan hier niet verder in,
Maar zal tot de schrijver keren,
En doel Gods eer, in d' volsten zin,
Geef lof de Heer der Heeren.*

*Hij moest hier door een enge weg,
Kon alle schulden niet betalen,
Zoals de vrouw zegt, van 's Heeren knecht
"Ach help, ze komen mijn zonen halen."*

*"Welnu", zegt d' bet'ren Eliza,
"Breng bij arm volk, uwe kruike,
En roep en zucht, om Gods Manna,
Uit 's Hemels gouden kruike."*

*Die zucht komt tot Sebaoths oor,
Dra kwam van alle kanten,
Ieder bracht zijne penning voort,
Wij zullen Gode danken.*

*De kruik werd tot boven vol,
Om al de schulden te betalen.
Zo we menen vrij van schuld en tol.
Kwitantie kan u bij mij halen.*

*Dus rust zijn vlees nu in 't stof,
Totdat de Bazuin zal blazen,
Hij roept: "komt tot mij in 't Hemelhof,
Bij God boven de zee van glazen."*

SLIKKERVEER, Teun van Drimmelen

- * Dove Cornelia uit de Stormpolder
- ** Mientje vnHee, echtgenote van Jan van Vliet
- *** Giela van de Hoogh